

Heta Kurki

Sininen kortti

vuosi 1996

Sininen kortti

1990-luvun laman seurauksena Suomeen syntyi vakava työttömyysongelma. Työttömyys vuosina 1992 - 1997 oli yli 12 prosenttia.

Heta Kurki

Sininen kortti

vuosi 1996

työttömän päiväkirja

© 2014 Heta Kurki

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 987-952-286-919-7

1. osa

Työttömyys on taloudellinen, henkinen, sosiaalinen ja entistä useammin terveydellinen ongelma. (A-P Pietilä)

tiistaina 21. toukokuuta

Tänään tuli postimyyntipaketti sisältäen muun muassa kesäkassin ja rantapatjan. Yhdet trikoohousut joudun palauttamaan, koska ne ovat liian kauheat jopa minulle. Paketti postikuluineen maksoi 166 markkaa (27,70 euroa)*. Puliveivasin vähäiä rahojani tililtä toiselle ja vein toimeentulotuen jatkohakemuksen sossuun. Jos tulee hankaluuksia ja aletaan kysellä tulojani huhtikuun tai alkuvuoden osalta, antaa olla. Tammikuun hakemukseni, josta valitin, on yhä auki. Miten ihmiselle voidaan tehdä tällaista? No, on tehty paljon muutakin viime vuosina. Ja jätetty tekemättä. Kävin samalla reissulla ruokakaupassa. Ostin kuusi pakettia sekavihanneksia ja keittojuureksia kymppillä. Lisäksi vielä reissareita, kokista, kurkkua ja kissanruokaa. Juustoa myytiin liian suurina ja kalliina paloina, enkä voinut sitä siten ostaa. Tänään ruokailussamme oli viikonlopun inventaario, söin itse paistettuja perunoita sipulin kanssa ja jälkiruoaksi köyhiä ritareita kuivuneesta ranskiksesta. Poika söi toissapäiväistä makkararisottoa.

(* hinnat muutettu euroiksi vertailun vuoksi)

Ilma oli melko lämmin edellisiin päiviin verrattuna. Olin ennen kova auringonottaja, nyt lymyilen sisällä, koska vihaan rypyjä silmien ja suun ympärillä, ne tuntuvat lisääntyvän aina, kun nenäni ulos pistän. Aurinkolasit olisi hyvä saada, mutta mistä rahat?

Oleilen sisällä ja syön venäläisiä konvehteja, makeanhimo on aina kimpussani. Suklaiset makeiset ovat herkkuisia, tykkäänään toisenlaisia kuin Neuvostoliiton aikana. Silloin konvehdeissa oli tunkkainen maku ja niiden pinta oli valkoisen, ikäänkuin homeen peitossa. Ties missä niitä oli säilytetty. Ostin konvehteja eilen Mustamäen torilta puoli kilo. En paljon muuta pystynyt ostamaankaan, vain Metallican CD-levyn pojalleni. Matkakumppanini Taimi osti silkkibleiserin, jonka hinta markoissa oli 140 (23,35 euroa). Olisin itsekin halunnut sellaisen, mutta minun kohdallani osto jäi haaveeksi. Rahaa meni joka tapauksessa liikaa, mukanani minulla oli 500 markkaa (83,35 euroa), josta tänä aamuna oli jäljellä vain kahdeksankymppiä.

Menomatalla Tallinaan laiva oli melko tyhjä, vain noin kaksisataa viisikymmentä matkustajaa, vaikka olisi mahtunut tuhat kaksisataa. Suurin osa matkalaisista oli kaltaisiani viidenkymppin hujakoilla olevia naisia. Eläkeläisiä ei ihmeekseni ollut, vaikka väitetään, että he ylläpitävät kaljarallia. Oli outoa, mutta yleistä, kun ei tarvinnut jonottaa ja sai istuskella väljästi laivalla.

Minulle Tallinna on tärkeä paikka, koska se on niin lähellä ja kuitenkin niin toisenlainen kuin Helsinki. Neuvostoaikana siellä käydessäni tunnelma oli ahdistava ja taivaskin tuntui olevan aina pilvessä. Kommunismiko se roikkui kaupungin yllä paksun mustan pilven lailla varjostaen ihmisten elämää ja pilaten maiseman? Nykyään aurinko paistaa täydellä terällä joka kerta kaupungissa käydessäni. Olen iloinen, että Tallinna on lähellä, merimatkaa sinne on vain noin kahdeksankymmentä kilometriä.

Eilen ajattelin taas kerran, että Taimin kanssa en lähde enää, koskaan, mihinkään. Kuinka ihminen voi olla niin tyhmä vielä yli kuusikymppisenä? Itsekeskeisyyden ja itsekkyyden määrä on suuri, vaikka nainen on kolmen lapsen äiti ja puolen tusinan isoäiti. Alkuvuoden itsekseni taisteltuani olin tullut siihen tulokseen, että kestäisin vielä tämän yhden risteilyn Taimin kanssa, vaikka yksin olisikin helpompi matkustaa. Aamulla ehdin todeta mielessäni, että puheeni mukavien kenkien tarpeellisuudesta matkalla oli mennyt perille, ja että risteilypäivä sujuisi ehkä ilman valitusta. Vielä mitä. Taimin jalkaa alkoi särkeä tällä kertaa nivustaipeesta heti torilta tulon ja ruokailun jälkeen. Siihen kaupungilla kävely sitten jäi ja satamaankin piti mennä taksilla, tosin Viru-hotellin baarin kautta. Jälkeenpäin selvisi, että kivun syynä olivat rouvan omatekemä mahavyö, että näyttäisi hoikemmalta, ja liian ohuet housut. Takaisintullessa, laivasta pois lähtiessä, jalka olikin yllättäen täysin kävelykunnossa.

Mihin minä tarvitsen tuollaista matkatoveria? Olen tehnyt yhden kaukomatkankin Taimin kanssa, sekä käynyt lukemattomilla risteilyillä, ja aina on ollut sama meininki. Valitusta aamusta iltaan, kitsailua rahojen kanssa, ilkeitä kommentteja sekä täydellistä avuttomuutta ja omatoimisuuden puutetta. Kuvaannollisesti nostan hattua Taimin aviomiehelle, joka on moista kumppania jo yli neljäkymmentä vuotta kestänyt. Onhan avuttomuus toisaalta miehen syytäkin, koska hän on hoitanut elatuksen lisäksi kaikki käytännön asiat avioliiton aikana.

AAARGH! Tunnen, kuinka minulle kasvaa myrkkyhampaat, myrkkyy valuu jo pitkin leukaani. Totuus on, että tässä on ihmissuhde, joka on antanut minulle tuskin mitään hyvää. Yli kaksikymmentä vuotta olen Taimin tuntenut ja koko ajan olen ollut hänelle lähinnä jonkinlainen jätesäkki. Olen kuunnellut kaikki hänen typerät jorinansa, mutta minuna sanomisilleni ei ole korvaa lotkautettu. Kaikkein ilkeimmätkin heitot olen sulattanut. EI. EI. EI enää! En tahdo.

Muistissani on hyvin sekin tapaus, kun Taimi myi minulle satasella ulkomailta ostetun "villa"puseronsa, kun en kehdannut tarjouksesta kieltäytyä. Olkasauma oli osittain ratkennut. Seuraavalla viikolla näin samoja puseroita samalla hinnalla, valmistettuna sataprosenttisesta akryylistä, myytävänä paikallisessa halpahallissa.

Väsyttää, tänään, niinkuin joka päivä nykyään. Ostin Tallinnasta rautatabletteja, ehkä virkistyn, kun syön niitä. Ikkunalaudan kukkiin pitäisi vaihtaa mullat, lopultakin. Multapussit ovat seisseet vessan nurkassa jo muutamia viikkoja. En ole ennen ollut näin saamaton. Ehkä olisi syytä mennä mielenterveystoimistoon, jos sinne saisi ajan? Tänään tuli joka tapauksessa kutsu ilmaiseen mammografiakuvaukseen, se on hyvä juttu. Kun vain jaksaisi varata ajan kuvaukseen.. Ilmaisessa Papakokeessa kävin pari viikkoa sitten. On turvallista, kun työttömänkin terveyttä tutkitaan, edes joiltakin osin.

keskiviikkona 22. toukokuuta

Läksin tänään jo ennen kahdeksaa aamulla liikkeelle. Pojan piti ottaa sekä trumpetti että polkupyörä kouluun, joten lähdin mukaan kantamaan trumpettia. Puolenpäivän aikaan soittokapine pitää hakea pois koululta. Aamulla kävin myös ruokkimassa Kissanomistajan (eli kissanaisen) elikot, hänellä on nykyään myös lintuja häkeissä. Kastelin kukatkin muistaessani. Seuraavaksi kävin tuttavieni Johanssonien asunnolla, jonne ei ollut tullut mitään kiireellistä postia. Emännöin nyt kolmea asuntoa kahden viikon ajan. Neljäskin oli tarjolla, mutta sinne hankittiin lopulta toinen kukankastelija. Olen työtön, mutta en toimeton. Kyllähän tekemätöntä työtä maailmasta löytyy, mutta sitä on tehtävä ilmaiseksi.

Kohta on taas lähdettävä kierrokselle. Käyn ruokkimassa kissat ja linnut päivän toisen kerran, jo normaalia aikaisemmin, koska illalla on lenkkisauna, ettei tarvitsisi enää sen jälkeen lähteä minnekään. Ilma on lämmennyt, on suorastaan kuuma. Alkukesä on niin kaunis! Kohta alkavat kielot kukkia. Pitäisi olla ulkona enemmän, mutta kun ulos ei huvita mennä, jos ei ole pakko.

Eilen oli iltapäivälehdessä otsikko, että kaikkien työttömien pitäisi käyttää samanlaista asua. Siinä olisi kyllä ideaa, silloinhan muut näkisivät, miten paljon meitä on. Toisaalta, kuinka monella olisi sisua kulkea ne vaatteet päällä, olisihan se liian leimaavaa. Kirjoitin äsken yhden työpaikkahakemuksen, tällä kertaa ravintola-alalle. Olen päättänyt, että joka päivä kirjoitan yhden hakemuksen, tai teen jotakin muuta työn ja rahan saamiseksi. Kukaan ei taida soittaa, mutta eipähän tule huonojakaan uutisia!

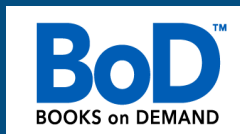
torstai 23. toukokuuta

Huonoja uutisia tuli kuitenkin eilen, vaikkei työmarkkinoilta. Entisen vuokra-asuntoini nykyinen vuokralainen ilmoitti sairastuneensa vakavasti asuntoon levinneen homeen takia ja ihmetteli, miksi en ollut kertonut homeesta hänelle? Halusin itse muuttaa pois siitä moniongelmaisesta ympäristöstä muutama vuosi sitten, muista syistä. Vuokranantaja oli velvoittanut minut esittelemään asuntoa kiinnostuneille ilmaiseksi. Minulla oli jo vuokrasopimus toisen vuokra-asuntoyhtiön asuntoon eli nykyiseen asuntooni, joten minulle oli ollut ihan sama, kelpaisiko silloinen asunto kenellekään. Mielestäni en salannut mitään asuntoon liittyviä ongelmia. Eihän minulla ollut henkilökohtaisia intressejä saada asuntoon uusia asukkaita.

Kellarin haju oli kyllä aistittavissa jo minun asuinaikanani, mutta luulin, että se johtui maanläheisestä rivitaloasumisesta. Home oli siinä ympäristössä vähäisin ongelma. Uusi asukas oli asunut kämpässä jo neljä vuotta, vasta nytkö oireet ilmaantuivat? Sattumalta olin kuullut aikaisemmin, että tämä nainen oli ongelmainen, niinkuin kyseinen asuinyhteisökin. Hän oli mielenterveysongelmiensa takia sairauslomalla ja huonossa olossaan intoutui nyt soittamaan minullekin. Kielsin kaikki syytökset.

Kävin illalla lenkkisaunassa tapani mukaan. Siellä ei ollut tällä kertaa ketään muuta. Sauna on aina hyväksi, niin kesällä kuin talvellakin, ja haluan käydä siellä kaksi kertaa viikossa. Suihkuttelut ahtaassa kylppärissä voi siten jättää vähemmälle. Ammekylpyjä olen aina inhonnut, yksinkertaisesti siitä syystä, etten lapsena päässyt niihin tottumaan. Poikani sen sijaan haluaa kylpeä joka ilta ammeessa. Saunan jälkeen join tölkin lonkeroa ja luin lehtiä parvekkeella ilta-auringossa.

1990-luvun Suomessa vallitsi lama ja vuosia kestänyt massatyöttömyys. Miten silloin tuli toimeen ja mitä ajatteli keski-ikäinen yksinhuoltaja äiti? Alkuperäiset päiväkirjatekstit vuodelta 1996 kertovat ajasta, jolloin työttömyys oli kestänyt vuosikausia, eikä siitä näyttänyt olevan ulospääsyä.

www.bod.fi